GESTIUNEA DATORIEI DE STAT ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Victoria MORARU,

studentă, anul 3, Facultatea Științe Economice, Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 336.27:336.143.232(478) E-mail: moraruvictoria11@gmail.com

The purpose of the research is to assess the efficiency and effectiveness of the state debt management of the Republic of Moldova, based on its evolution, the methods and managerial tools used by the Ministry of Finance in this field. The relevance of the topic is defined by the important role of internal and external state debt in the functioning and development of the state, but also by the crises caused by inefficient debt management.

Pe plan internațional, inclusiv în Republica Moldova, necesarul de resurse financiare al statului depășește veniturile bugetare, fiind nevoie de atragerea mijloacelor bănești pentru acoperirea deficitului bugetar și realizarea proiectelor de dezvoltare socio-economică. Astfel, gestionarea rațională a datoriei de stat devine esențială pentru stabilitatea economică a țării, deoarece asigură disciplina, eficiența și eficacitatea utilizării resurselor financiare, previne supraîndatorarea, influențează ratingul de credit al statului la nivel internațional, deci și interesul investitorilor.

Scopul cercetării rezidă în evaluarea eficienței și eficacității gestiunii datoriei de stat a Republicii Moldova, reieșind din evoluția acesteia, din metodele și instrumentele manageriale utilizate de către Ministerul Finanțelor în domeniu, precum și determinarea perspectivelor și măsurilor de îmbunătățire ale gestiunii datoriei de stat.

Pentru realizarea scopului dat, sunt stabilite următoarele **obiective:**

- prezentarea mai multor accepțiuni privind datoria de stat, datoria de stat internă și externă;
- deducerea avantajelor și dezavantajelor datoriei de stat interne și externe;
- stabilirea procedurii de contractare a împrumuturilor de stat în Republica Moldova;
- identificarea metodelor, tehnicilor și instrumentelor utilizate în managementul datoriei de stat a Republicii Moldova;
- analiza în structură și dinamică a datoriei de stat a Republicii Moldova în perioada 2018-2024;
- determinarea riscurilor și problemelor aferente gestiunii datoriei de stat;
- propunerea măsurilor de perfecționare a gestiunii datoriei de stat în Republica Moldova.

Conform scopului și obiectivelor propuse, a fost identificată datoria de stat drept componenta cu ponderea majoritară (peste 90%) a datoriei sectorului public, clasi-

ficându-se, în funcție de natura creditorilor, în datorie de stat internă și externă [2, p.270].

Avantajele datoriei de stat interne derivă din controlul și puterea de negociere mai mare a statului în raport cu aceasta, antrenarea spiritului investițional al agenților naționali, precum și faptul că nu este supusă riscului valutar [4]. Totodată, dezavantajele constituie costurile mai înalte de 3-5 ori, în medie, ale datoriei interne față de cea externă, riscul creșterii ratei dobânzii în caz de instabilitate economică și capacitatea restrânsă a pieței financiare interne în comparație cu necesitățile statului.

Avantajele datoriei de stat externe presupun costurile mai mici în comparație cu datoria internă, scadențele echilibrate, luând în calcul că rambursarea datoriei de stat interne a Republicii Moldova e concentrată pe termen scurt, precum și susținerea investițiilor, crearea locurilor de muncă, dezvoltarea infrastructurii. Dezavantajele datoriei de stat externe se referă, în mod special, la riscul valutar, care poate majora suma serviciului datoriei, și dependența de creditorii externi și condițiile impuse de aceștia, care ar putea limita suveranitatea națională [4].

În urma analizei efectuate, au fost identificate metodele și instrumentele de gestiune a datoriei de stat folosite în Republica Moldova [1]: planificarea și previziunea, combinate cu metoda scenariilor, instrumentul analitic MTDS, metodele refinanțării, restructurării și reeșalonării. Totodată, s-a determinat că datoria de stat și datoria de stat externă, atât la valoare nominală, cât și ca raport în PIB (Figura 1), se află în creștere în ultimii 7 ani (2018-2024), aflându-se sub plafonul legal, deși se depun eforturi pentru a spori ponderea datoriei interne, un mic pas fiind lansarea platformei eVMS.md.

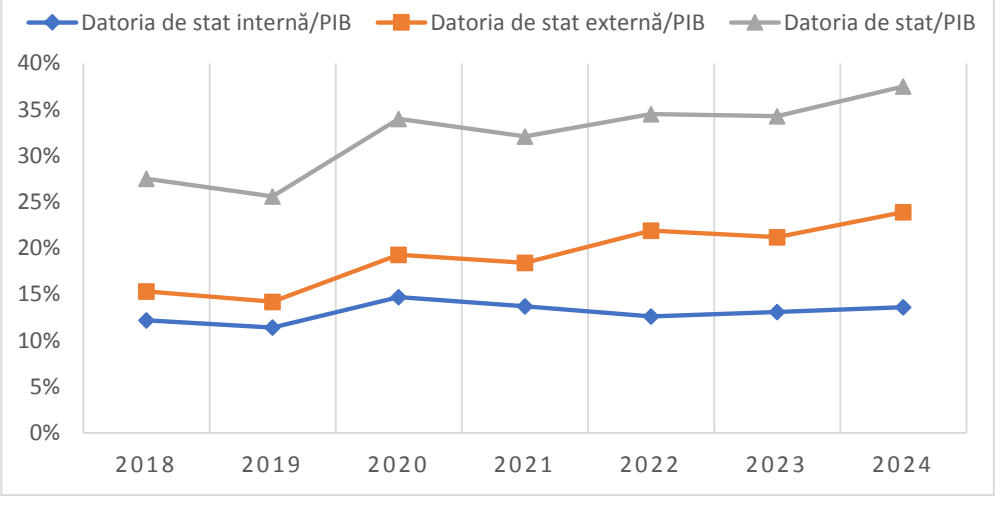

Figura 1. Evoluția datoriei de stat a Republicii Moldova (pe componente) în raport cu PIB, 2018-2024, %.

Sursa: Elaborat de autor în baza sursei [5].

S-a constatat că riscul ratei dobânzii şi de refinanţare sunt principalele ameninţări de moment [1], existând şi influenţa factorilor precum: corupţia, spălarea banilor, deficitul cronic bugetar, informarea insuficientă a populaţiei cu referire la posibilitatea investirii în VMS şi modul de gestiune al datoriei de stat. Reieşind din concluziile formulate, au fost propuse următoarele recomandări:

1) Reorientarea spre împrumuturile de stat de pe piaţa internă, întrucât statul percepe impozite din dobânzi, iar bunăstarea societăţii, în calitate de investitor, creşte (în urma unui studiu propriu realizat în rândul cetăţenilor, 80% consideră că împrumuturile interne trebuie să prevaleze);
2) Utilizarea prioritară a împrumuturilor, în special externe, pentru finanţarea proiectelor investiţionale, dezvoltarea antreprenoriatului şi redresarea situaţiei întreprinderilor de stat;
3) Pătrunderea pe piaţa internaţională a valorilor mobiliare, utilizându-le ca alternativă împrumuturilor externe clasice;
4) Menţinerea unei politici de emitere a VMS previzibile şi adaptabile la cerinţele pieţei, precum şi extinderea scadenţei VMS;
5) Intensificarea procesului de recuperare a datoriilor expirate de la beneficiarii recreditării şi garanţiilor de stat, în special a băncilor implicate în frauda bancară;
6) Crearea unui consiliu de responsabilitate bugetar-fiscală, alcătuit din experţi şi academicieni, care să controleze transparenţa şi eficienţa cheltuirii banilor publici [3, p.64];
7) Organizarea unor campanii de informare a persoanelor fizice şi a întreprinzătorilor despre oferta Ministerului Finanţelor cu privire la valorile mobiliare de stat şi avantajele acestora.

Referinţe*:*

1. Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu (2025-2027)”: nr. 892 din 23.12.2024. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2024, nr. 564-568, art.1014.
2. MOŞTEANU, N.R. *Finanţe publice: concepte cheie: aplicaţii practice: texte grilă*. Bucureşti: Editura Universitară, 2004. 352 p.
3. MANOLE, T., STRATAN, A. Corelarea dintre datoria publică, deficitul bugetar şi politica fiscală. In: *Revista de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă „Akademos”*, 2016, nr. 4(43), pp. 57-64.
4. Datoria externă a Republicii Moldova[accesat: 05.12.2024]. Disponibil: https://eresursedrept. wordpress.com/wp-content/uploads/2021/05/datoria-externa-a-republicii-moldova-.pdf.
5. Datoria sectorului public.Site-ul oficial al Ministerului Finanţelor [accesat: 11.05.2025]. Disponibil: https://mf.gov.md/ro/datoria-sectorului-public.

Recomandat
***Angela FILIP**, dr., conf. univ.*